

**ХХХІІ Всеукраїнська науково-практична
конференція молодих учених, курсантів і студентів**

**«АВІАЦІЯ ТА КОСМОНАВТИКА:
НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ»**

До Всесвітнього Дня авіації і космонавтики

12 квітня 2023 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗБІРНИК ТЕЗ

**ХХХХІІ Всеукраїнської науково-практичної
конференції молодих учених, курсантів і студентів**

**«АВІАЦІЯ ТА КОСМОНАВТИКА:
НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ»**

До Всесвітнього Дня авіації і космонавтики

12 квітня 2023 року

Кропивницький – 2023

*Збірник тез наукових доповідей рекомендовано до друку
Науково-методичною радою Льотної академії Національного авіаційного університету
(протокол № 3 від 16 травня 2022 р.)*

Матеріали XXXXI Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених, курсантів і студентів «Авіація та космонавтика: напрями інноваційного розвитку» 12 квітня 2023 р. Кропивницький: ЛА НАУ, 2023. 496 с.

У збірнику подано тези доповідей за матеріалами XXXXI Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених, курсантів і студентів «Авіація та космонавтика: напрями інноваційного розвитку».

Метою конференції є обмін досвідом молодих учених щодо розв'язання актуальних наукових проблем та їх розвитку у сфері авіації та космонавтики.

Збірник тез буде корисним студентам, курсантам, магістрантам, аспірантам, докторантам та всім зацікавленим особам.

Тези публікуються у авторській редакції. Автори несуть відповідальність за достовірність інформації, точність фактів, цитат, інших відомостей.

При використанні матеріалів, опублікованих у збірнику тез конференції, збереження авторських прав обов'язкове.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ (РЕДКОЛОГІЯ):

Голова:

Сорока Михайло Юрійович, кандидат технічних наук, доцент, заступник директора академії з навчальної, науково-методичної та виховної роботи Льотної академії НАУ.

Заступники голови:

Дмітрієв Олег Миколайович, доктор технічних наук, професор, декан факультету льотної експлуатації.

Кравцов Віталій Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. начальника відділу наукового розвитку.

Письменна Марія Сергіївна, доктор економічних наук, професор, декан факультету авіаційного менеджменту.

Члени оргкомітету:

Аксьонова Віра Ігорівна, доктор філософських наук, професор кафедри права та соціально-гуманітарних дисциплін.

Зеленська Лілія Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри професійної та авіаційної підготовки.

Калашник-Рибалко Мирослава Анатоліївна, кандидат технічних наук, Голова Ради молодих учених.

Кушнерова Надія Іванівна, кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри аеронавігації, метеорології та організації повітряного руху.

Лещенко Геннадій Анатолійович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри аварійно-рятувальної, професійно-прикладної фізичної підготовки та туризму.

Москаленко Сергій Іванович, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри права та соціально-гуманітарних дисциплін.

Радул Валерій Вікторович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри права та соціально-гуманітарних дисциплін.

Романько Ірина Іванівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри права та соціально-гуманітарних наук.

Сікірда Юлія Володимирівна, кандидат технічних наук, професор, завідувач кафедри конструкції повітряних суден, авіадвигунів та підтримання льотної придатності.

Суркова Катерина Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри фізико-математичних дисциплін та застосування інформаційних технологій в авіаційних системах.

Тимочко Олександр Іванович, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри льотної експлуатації та безпеки польотів.

10. БОНДАР А.Я., ГЕРАСИМЕНКО Л.С. До питання про педагогічні умови формування професійно орієнтованої іншомовної дискурсивної компетенції майбутніх авіаторів.....	92
11. ГОРНАР І.І., РАДУЛ В.В. Окремі аспекти розвитку професійної самореалізації особистості.....	95
12. ДАНИЛЬЧЕНКО О.А., КЕРНИЦЬКИЙ О.М. Організація педагогічного експерименту щодо формування соціально-правової компетентності майбутніх офіцерів НГУ.....	97
13. ДВОРСЬКА А.О., МОСКАЛЕНКО О.І. Підготовка професійної комунікативності як психолого-педагогічна проблема у авіаційних закладах.....	99
14. ЗАКРЕВСЬКА А.О., АНІСІМОВ М.В. Сутність і зміст правового виховання майбутніх магістрів-істориків як показник фаховості, професійної компетентності та готовності до самостійної педагогічної діяльності.....	101
15. КЕРНИЦЬКА Л.І., ПУХАЛЬСЬКА Г.А. Готовність майбутніх пілотів цивільної авіації до взаємодії: підходи, сутність, структура.....	104
16. КИРСТЯ А.В. Стратегічні орієнтири генезису вищої освіти в умовах міжнародної конкурентоспроможності глобалізованого освітнього простору.....	106
17. КОНИК О.О. Психолого-педагогічні особливості первинного льотного навчання.....	108
18. АЗАРЕНКО І., ЗАДКОВА О. Основні умови формування фахових компетентностей майбутніх пілотів.....	110
19. БІБІК Р.В., АНІСІМОВИЧ-ШЕВЧУК О.З. Освітня політика Польщі в умовах російської агресії проти України.....	112
20. ГОРБАНЬ В.І., СОСНОВА М.А. Вплив педагогічної практики на формування професійної компетентності майбутнього педагога.....	114
21. ГОРНОСТАЄВ О., БОНДАРЧУК С.В. Особливості дотримання правил безпеки при роботі на авіатренажерах в умовах раптових відключень електрики та повітряних тривог.....	116
22. ЗАГРЯН Е., ЗАДКОВА О. Основні принципи забезпечення безпеки польотів.....	118
23. НЕБОСЕНКО В.Б., ГЛЯНЕНКО К.А. Сприйняття здобувачем освіти-читачем діалектних текстів через використання сучасних методів навчання.....	120
24. НЕМОВ О.І., ШЕЙГАС О.К. Обрії освіти – проблеми сьогодення.....	122
25. ОЛІЙНИК Р.А., БОНДАРЧУК С.В. Розвиток когнітивних функцій школярів як база для виховання висококваліфікованих авіаційних спеціалістів.....	124
26. СКРИПАЛЬ Т.М., КИРИЧОК І.І. Стан сформованості прогностичних умінь учнів початкових класів.....	126
27. ШКРОБА А.А., АКСЬОНОВА В.І. Специфіка художньо-естетичної діяльності та патріотичного виховання в контексті розвитку духовної культури сучасного українського суспільства.....	128

Готовність майбутніх пілотів цивільної авіації до взаємодії: підходи, сутність, структура

Анотація. Проведено теоретичний аналіз проблеми формування готовності майбутніх пілотів цивільної авіації до взаємодії. Наведено структуру готовності до взаємодії та її основні компоненти, що відображають особливості професійної діяльності пілотів.

Ключові слова: майбутні пілоти, професійна підготовка, взаємодія, готовність до взаємодії, компоненти готовності до взаємодії.

Abstract. The article conducts a theoretical analysis of the problem of forming the readiness of future civil aviation pilots to interact. The structure of readiness for interaction and its main components, which reflect the peculiarities of the professional activity of flight crews, are presented.

Keywords: future pilots, professional training, interaction, readiness for interaction, components of readiness for interaction.

Сьогодні Україна спрямовує всі зусилля на інтеграцію в світове співтовариство, тому саме перед освітніми інституціями та ЗВО авіаційного профілю поставлене завдання - модернізувати зміст, методи, форми навчання курсантів, формувати якості, що необхідні для їх майбутньої успішної професійної діяльності на авіа підприємствах України.

Ознайомлення з результатами наукових досліджень учених, які розробляли сучасну філософію та методологію професійної освіти (Т. Сущенко, В. Ягупов та ін.), практичним досвідом педагогічних працівників ЗВО авіаційного профілю (О. Москаленко, Г. Лещенко, І. Галімска та ін.) дало змогу виявити низку суперечностей нинішньої професійної освіти майбутніх пілотів цивільної авіації, де головною, у світлі нашого дослідження, є суперечність між необхідністю цілеспрямованого формування готовності до взаємодії майбутніх пілотів під час наземної підготовки в авіаційному ЗВО та відсутністю ефективної педагогічної технології забезпечення цього процесу.

Предметом дослідження є формування готовності пілотів ЦА до взаємодії, тому можемо констатувати, що така готовність, по-перше, є професійно важливою та необхідною, і по друге, професійна взаємодія в авіації – це складова професійного спілкування, впливу суб'єктів один на одного для виконання льотної діяльності та інших видів діяльності в робочий час.

Особистісно-діяльнісна площина відображає готовність як вияв усіх сторін особистості в їх цілісності, що забезпечує можливість ефективного виконання діяльності [1]. Особливостями ж професійної взаємодії науковці називають такі: значимість суб'єктів один для одного як партнерів, обізнаність у професійній діяльності, спрямування на професійне співробітництво [2]. Аналіз джерел показав, що до основних ознак взаємодії авіаційних фахівців відносять діяльність декількох суб'єктів, значимих один для одного як партнерів у професійній діяльності; узгодженість дій, що визначена у часі та просторі; спільну мету дій, спрямованих на професійне співробітництво; причинно-наслідковий зв'язок між суб'єктами взаємодії; можливість передбачати дії інших суб'єктів [3].

Наведено структуру готовності до взаємодії та її основні компоненти, що відображають особливості професійної діяльності льотних екіпажів. Таким чином, керівний склад, льотний екіпаж, персонал управління повітряним рухом, інженерно-авіаційна служба, служба забезпечення польотів як складові «людського фактору» в авіаційних подіях та інцидентах набувають сьогодні головної ролі.

До структури професійної взаємодії пілотів ЦА можна віднести такі компоненти: мету спілкування, предмет спілкування, міжособистісні контакти, способи спілкування (вербальні, невербальні, апаратні сигнали), зворотний зв'язок в спілкуванні (вербальні і невербальні сигнали) тощо.

У публікації проведено теоретичний аналіз проблеми формування готовності майбутніх пілотів цивільної авіації до взаємодії у виробничо-технологічній діяльності, розглянуто підходи, погляди учених на проблему, визначено сутність такої готовності майбутніх пілотів. До структури зазначеного явища віднесено мотиваційно-цільовий, когнітивний, операціональний і емоційно-вольовий компоненти.

У подальшому планується проведення констатувального експерименту щодо визначення рівнів сформованості готовності майбутніх пілотів до взаємодії під час професійної підготовки у ЗВО.

Список використаних джерел:

1. Пухальська Г. А. Педагогічні умови формування комунікативної компетентності майбутніх пілотів цивільної авіації. Вісник Національного авіаційного університету. К. : «НАУ-друк», 2009. Вип.2. С.15-18.
2. Дранко А. А. Компоненти педагогічної технології навчання курсантів професійної взаємодії в екіпажах цивільної авіації. Матеріали II-ої Міжнародної науково-практичної конференції. Харків : ХПІ, 2016. С. 123-131
3. Галімська І. І. Готовність майбутнього авіафахівця до здійснення професійної діяльності. Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». Черкаси, 2015. № 6 (339). С. 113-119.